

PRZERWA NA ŚWIATŁO. FOTOGRAFIE POLSKICH PODRÓŻNIKÓW I BADACZY

Posted on 29 stycznia 2025

Album prezentuje sylwetki wybitnych polskich podróżników i badaczy z przełomu XIX i XX wieku: Leona Barszczewskiego, Marii Antoniny Czaplickiej i Kazimierza Zagórskiego. Kim byli? Co sprawiło, że ruszyli podróż? Dlaczego zabrali ze sobą aparaty fotograficzne? Na kogo i na co kierowali obiektywy? Jak wywoływali i przechowywali swoje zdjęcia? Książka „Przerwa na światło” prezentuje unikalne fotografie i przybliża – często tragiczne – losy trojga polskich fotografów.

Dziś Samarkanda przyciąga setki tysięcy turystów z całego świata, ale w latach 80-tych XIX wieku przybywali do niej tylko carscy posłańcy, w tym śmiałowicie tacy jak **Leon Barszczewski**. To dzięki jego fotografiom wiemy, w jakim stanie były meczety słynnego Registanu, jak nosili się dostojnicy bucharscy, a jak uliczni tancerze, jaki tłok panował w herbaciarniach.

Również na Wschód, tyle że daleki i mroźny, ruszyła **Maria Antonina Czaplicka**. Aż dziwne, jak mało wiemy o pierwszej Polce, a wręcz o pierwszej kobiecie, która wykładała antropologię na Oksfordzie! Tuż przed wybuchem I wojny światowej to ona zorganizowała i poprowadziła Ekspedycję Jenisejską. W czasie pobytu polskiej antropolożki na Syberii temperatury schodziły do -60 st. Celsjusza. W takich warunkach trudno o dobre technicznie zdjęcie, a jednak prace Czaplickiej zachwycają do dziś. To przede wszystkim portrety Nieńców, Ketów, Ewenków, ale też surowe, syberyjskie pejzaże. Wiele z tych fotografii publikujemy po raz pierwszy – dzięki uprzejmości Pitt Rivers Museum w Oksfordzie i Penn Museum w Filadelfii.

Zupełnie inaczej jest z fotografiami **Kazimierza Zagórskiego**. Czytelnicy mogą mieć wrażenie, że już je gdzieś widzieli... I prawdopodobnie tak było. Po prostu mało kto wie, że autorem popularnych w latach 20-tych i 30-tych XX wieku pocztówek przedstawiających Afrykanów i Afrykę był Polak. Dziś jego prace są cennym źródłem dla historyków i antropologów. Ostatni rozdział książki poświęcony jest konserwacji zdjęć historycznych.

Tytuł: Przerwa na światło. Fotografie polskich podróżników i badaczy. Leon Barszczewski, Maria Czaplicka, Kazimierz Zagórski

Koncepcja, wybór i układ zdjęć: Katarzyna Mirczak, Wojciech Nowicki

Teksty: Wojciech Nowicki, Katarzyna Mirczak

Projekt graficzny i skład: Lena Szczesna

Redaktor prowadząca: Anita Szarlik

Przygotowanie fotografii do druku: Piotr Szczerski

Redakcja językowa: Anna Mróz

Korekta: Marek Kowalik

Wydawca: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Miejsce wydania: Warszawa

Rok wydania: 2024

Wydanie pierwsze

ISBN: 978-83-68253-11-5

Liczba stron: 304

Wydanie: papierowe